

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl/fin

Ons kenmerk
2025-0000548598

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen
1. Verslag Financieel
Stabiliteitscomité 12
november 2025

Datum 8 december 2025
Betreft Aanbiedingsbrief - Verslag Financieel Stabiliteitscomité
12 november 2025

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u het verslag van de bijeenkomst van het Financieel Stabiliteitscomité (FSC) van 12 november 2025. Dit verslag wordt ook gepubliceerd op de eigen website van het FSC.

In het FSC spreken vertegenwoordigers van De Nederlandsche Bank (DNB), de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en het ministerie van Financiën ten minste twee keer per jaar onder leiding van de president van DNB over ontwikkelingen op het gebied van de stabiliteit van het Nederlandse financiële stelsel. Het Centraal Planbureau (CPB) neemt als externe deskundige deel aan de vergadering. De deelnemers namens het ministerie van Financiën en CPB nemen geen deel aan de besluitvorming over het signaleren van risico's en het doen van aanbevelingen.

Hoogachtend,

de minister van Financiën,

E. Heinen

Verslag Financieel Stabiliteitscomité 12 november 2025

In het Financieel Stabiliteitscomité (FSC) spreken vertegenwoordigers van de Autoriteit Financiële Markten (AFM), De Nederlandsche Bank (DNB) en het ministerie van Financiën over ontwikkelingen op het gebied van financiële stabiliteit in Nederland. Het Centraal Planbureau (CPB) neemt als externe deskundige deel aan de vergaderingen. De President van DNB is voorzitter van het FSC.

Tijdens de vergadering van 12 november 2025 zijn drie hoofdonderwerpen besproken: actuele risico's voor de financiële stabiliteit, operationele en digitale weerbaarheid, en de aanbeveling van het Europees Comité voor Systeemrisico's (ESRB) met betrekking tot multi-issuance stablecoins.

1. Actuele ontwikkelingen en risico's financiële stabiliteit

De Nederlandse economie laat een overwegend stabiel en veerkrachtig beeld zien, ondanks de geopolitieke spanningen en onzekerheden in de internationale omgeving.¹ De groei en inflatie in Nederland liggen iets boven het gemiddelde van het eurogebied. Vooruitkijkend is de verwachting dat de inflatie meer richting het Europese gemiddelde beweegt, vooral door de afnemende loonontwikkeling. De Nederlandse arbeidsmarkt blijft krap, zij het in mindere mate dan de afgelopen jaren, met momenteel meer werkzoekenden dan vacatures. De impact van handelsheffingen op de economie lijkt tot dusver mee te vallen, mede omdat de effectieve heffingen in veel gevallen lager uitpakken dan initieel aangekondigd. Het FSC verwacht echter dat de effecten van de heffingen deels nog moeten volgen.

Het FSC constateert dat verhoogde geopolitieke en internationale spanningen het voornaamste risico blijven voor de Nederlandse financiële stabiliteit.² Daarbij valt op dat financiële markten vooralsnog een beeld van rust vertonen, terwijl de onderliggende risico's toenemen. Zo zijn de waarderingen verder gestegen, met concentratierisico's op aandelenmarkten en grote koersstijgingen bij bedrijven die investeren in technologie en kunstmatige intelligentie. Dit vergroot de kans op een eventuele correctie. Dit is onder meer relevant voor Nederlandse pensioenfondsen, waarbij een belangrijk deel begin volgend jaar overgaat naar het nieuwe pensioencontract. Het is in algemene zin belangrijk de gevolgen van deze overgang voor het beleggingsbeleid van pensioenfondsen te monitoren, in het bijzonder ten aanzien van rentederivaten.

¹ [Raming september 2025 \(MEV 2026\) | CPB Website](#)

² [Overzicht Financiële Stabiliteit - najaar 2025 | De Nederlandsche Bank, Trendzicht 2026](#)

De uitgangspositie van de Nederlandse overheidsfinanciën is goed, maar het begrotingstekort loopt op de korte termijn weer op en komt daarmee dicht bij de grenzen zoals afgesproken in de Europese begrotingsregels. Het FSC ziet vooral ook buiten Nederland toenemende risico's omtrent de schuldhoudbaarheid van overheden. Op financiële markten heeft dit zich tot dusverre echter niet vertaald in significante stress. Lidstaten dienen zelf zorg te dragen voor het op orde brengen van hun begrotingspositie, ook vanwege de noodzaak tot het inpassen van extra uitgaven gerelateerd aan defensie en de vergrijzing.

Nederlandse financiële instellingen beschikken over stevige buffers en zijn goed gepositioneerd om schokken op te vangen. Tegelijkertijd blijven structurele kwetsbaarheden en de toenemende verwevenheid tussen banken en niet-bancaire partijen een bron van zorg. Het is van belang dat financiële instellingen stressscenarios doordenken en oefenen. Het FSC constateert daarnaast dat verdere stappen worden gezet om het toezichtraamwerk te versimpelen. Mede in het licht van verhoogde stabiliteitsrisico's is het belangrijk dat de weerbaarheid van het financiële stelsel daarbij tenminste op het huidige niveau blijft.

2. Operationele en digitale weerbaarheid

Het FSC bespreekt de voortgang in het versterken van de operationele weerbaarheid van het financiële stelsel. Door de verregaande digitalisering, geopolitieke spanningen en toenemende afhankelijkheid van derde partijen is het belang van operationele weerbaarheid toegenomen. Het FSC constateert dat operationele risico's bij financiële instellingen ook hoog op de agenda staan. Binnen Nederland werken toezichthouders, de overheid en de financiële sector samen aan onder meer de continuïteit van het betalingsverkeer en de cyberweerbaarheid.

In het FSC bestaat brede waardering voor het werk dat reeds verricht wordt door alle partijen om de operationele weerbaarheid te vergroten. Ook internationaal wordt de Nederlandse aanpak positief gewaardeerd, in het bijzonder met betrekking tot de cyberweerbaarheid.³ Tegelijkertijd benadrukt het FSC dat het werk nooit af is en doorlopend aandacht nodig is om kwetsbaarheden te verminderen. Hierbij is het belangrijk om ook breder te kijken dan de financiële sector, gezien de afhankelijkheden met andere sectoren, zoals energie en telecommunicatie.

³ [Peer Review of the Netherlands - Financial Stability Board](#)

Het FSC constateert tevens dat sprake is van toenemende digitale afhankelijkheden.⁴ Financiële instellingen zijn in toenemende mate afhankelijk van een beperkte, vaak niet-Europese groep cloudproviders en leveranciers van specifieke IT-diensten voor de uitvoering van kritieke processen. Hierdoor zijn concentratie- en systeemrisico's ontstaan. Op korte termijn is dit vraagstuk niet eenvoudig op te lossen, mede omdat de alternatieven beperkt zijn. Voor het terugdringen van digitale afhankelijkheid zijn Europese initiatieven en diversificatie noodzakelijk, om zo de strategische autonomie te vergroten. De eerder dit jaar ingevoerde DORA-verordening biedt daarnaast een kader voor toezicht op kritische derde partijen. Het FSC benadrukt dat het gewenst is om te beoordelen of het bestaande regelgevende kader onbedoeld leidt tot bevoordeling van grote derde partijen.

Het FSC onderschrijft het belang van blijvende aandacht voor operationele en digitale weerbaarheid, en spreekt af in een volgend overleg nader in te gaan op de vraag wat er op Europees niveau nodig is om strategische autonomie op dit terrein te vergroten.

3. ESRB-aanbeveling met betrekking tot stablecoins

Het FSC besprak de recente aanbeveling van het ESRB over stablecoins die in meerdere jurisdicties worden uitgegeven.⁵ Deze zogenoemde multi-issuance stablecoins brengen risico's met zich mee door onduidelijkheid over claims op reserves en verschillen in regelgeving. Het ESRB adviseert om dergelijke constructies niet toe te staan, tenzij maatregelen zoals equivalentievereisten worden ingevoerd om de risico's te mitigeren.

FSC-leden erkennen dat stablecoins van toegevoegde waarde kunnen zijn in grensoverschrijdende transacties, maar dat hier ook belangrijke risico's aan verbonden zijn. Het is van belang om een balans te vinden tussen het beheersen van risico's en het behouden van ruimte voor innovatie. Het FSC spreekt af in een later stadium stablecoins opnieuw te bespreken.

De volgende vergadering van het FSC vindt plaats op 20 maart 2026. Leden kunnen voorafgaand suggesties aandragen voor de agenda.

⁴ [AFM en DNB waarschuwen voor systeemrisico's financiële sector door digitale afhankelijkheid | De Nederlandsche Bank](#)

⁵ [Recommendation of the European Systemic Risk Board of 25 September 2025 on third-country multi-issuer stablecoin schemes \(ESRB/2025/9\)](#)

TER BESLISSING

Aan
de minister

57/12

Generale Thesaurie
Financiële Markten

Persoonsgegevens

nota

FM NO 546586 Verslag NL FSC - 12 november 2025

Datum

27 november 2025

Notanummer

2025-0000546586

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief TK
2. Aanbiedingsbrief EK
3. Verslag NL FSC 12 nov
4. Persbericht NL FSC 12

Aanleiding

Op 12 november heeft het Nederlands Financieel Stabiliteitscomité (FSC) vergaderd. Het verslag (bijlage 3) van deze vergadering wordt door de minister van Financiën naar de Eerste en Tweede Kamer gestuurd. De Nederlandsche Bank (DNB) stuurt meteen daarna een persbericht (bijlage 4) uit met de bevindingen van het overleg.

Beslispunten

1. Graag uw akkoord met het verzenden van het verslag van het FSC aan de Eerste en Tweede Kamer. Wij verzoeken u de aanbiedingsbrieven in bijlage 1 en 2 te ondertekenen.
2. Graag uw akkoord met het openbaar maken van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omliggende delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

- Tijdens de vergadering is stilgestaan bij de economische ontwikkelingen en actuele risico's voor de financiële stabiliteit, operationele en digitale weerbaarheid en de aanbevelingen van het Europees Comité voor Systeemrisico's (ESRB) met betrekking tot *stablecoins*.
- Voor de actuele ontwikkelingen en risico's voor de financiële stabiliteit constateert het FSC dat de impact van handelsheffingen tot dusver lijkt mee te vallen, maar wordt verwacht dat impact nog zal volgen. Daarnaast is de schuldhoudbaarheid van overheden, die onder druk staat door ruim begrotingsbeleid en de noodzaak tot hogere defensie uitgaven, een zorgpunt van het FSC. Ondanks toename van onderliggende risico's, lijken de financiële markten rustig. Financiële instellingen staan er goed voor.
- Het FSC ziet in het licht van operationele en digitale weerbaarheid dat de digitale afhankelijkheden groot zijn. Europese initiatieven zijn noodzakelijk om de strategische autonomie te vergroten. Tegelijkertijd spreekt het FSC waardering uit voor de samenwerking tussen toezichthouders, de overheid en de financiële sector om weerbaarheid te vergroten.
- In het kader van de ESRB-aanbevelingen over *stablecoins* constateert het FSC dat risico's rondom *stablecoins* die in meerdere jurisdicties worden uitgegeven moet worden beheerst. Tegelijkertijd moet er ruimte blijven voor innovatie.
- In het FSC-verslag en DNB-persbericht is opgenomen dat het FSC in een volgend overleg stil zal staan bij wat op Europees niveau nodig is om

strategische autonomie op het terrein van operationele en digitale weerbaarheid te vergroten.

Toelichting

Over het FSC

- Het FSC bespreekt tijdens haar overleg de belangrijkste risico's voor de financiële stabiliteit in Nederland. Daarbij bespreekt ze mogelijkheden om deze risico's te mitigeren en kan hierover aanbevelingen doen.
- In het FSC komen De Nederlandsche Bank (DNB), de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en het ministerie van Financiën (TG) bijeen. Het CPB woont als externe deskundige de vergaderingen bij. Financiën neemt geen deel aan besluitvorming over signaleringen en aanbevelingen.
- Het comité komt tenminste tweemaal per jaar bijeen en staat onder voorzitterschap van de president van DNB.

Actuele ontwikkelingen en risico's voor de financiële stabiliteit

- De Nederlandse economie lijkt stabiel en veerkrachtig, ondanks geopolitieke onzekerheden. Groei en inflatie liggen in Nederland iets boven het Europese gemiddelde. De impact van handelsheffingen is vooralsnog beperkt, maar verwacht wordt dat dit nog volgt. De arbeidsmarkt blijft krap, maar de krapte zwakt wel wat af.
- Het risico op een eventuele correctie op de aandelenmarkten is groter geworden – ondanks onderliggende risico's zijn waarderingen verder gestegen, er zijn concentratierisico's en er zijn grote koersstijgingen van AI-bedrijven. Een stabiele aandelenmarkt is ook van belang in het kader van de pensioentransitie.
- Er worden m.n. stabiliteitsrisico's met betrekking tot de houdbaarheid van overheidsschulden geconstateerd buiten Nederland. Wel loopt ook het Nederlandse tekort op korte termijn weer op.
- Nederlandse financiële instellingen beschikken over stevige buffers en lijken goed gepositioneerd om schokken op te kunnen vangen. Risico's met betrekking tot verwevenheden tussen banken en non-bancaire financiële instellingen zijn wel een zorgpunt.
- In het kader van de stappen die worden gezet voor simplificatie van het toezichtsraamwerk, dat gegeven de verhoogde risico's voor de financiële stabiliteit er noodzaak is om de weerbaarheid van het stelsel ten minste op het huidige niveau blijft.

Operationele en digitale weerbaarheid

- De samenwerking tussen toezichthouders, de overheid en de financiële sector om de continuïteit van het betalingsverkeer te borgen en de cyberweerbaarheid te vergroten, wordt ook internationaal positief gewaardeerd. Wel geeft het FSC aan dat het werk nooit af is en dat het ook belangrijk is om breder te kijken dan de financiële sector, gezien de afhankelijkheden met andere sectoren zoals energie en telecommunicatie.
- Het FSC constateert dat voor het terugdringen van digitale afhankelijkheden Europese initiatieven nodig zijn, om de strategische autonomie te vergroten. De DORA-verordening (*Digital Operation Resilience Act*) biedt een kader voor toezicht op kritieke derde partijen. Het FSC benadrukt dat het regelgevend kader niet onbedoeld moet leiden tot bevoordeling van grote derde partijen.
- In een volgend overleg gaat het FSC graag nader in op wat nodig is om op Europees niveau de strategische autonomie op dit terrein te vergroten.

ESRB-aanbevelingen over stablecoins

- Het ESRB doet aanbevelingen over *stablecoins* die in meerdere jurisdicties worden uitgegeven – deze brengen risico's met zich meer door onduidelijkheid over claims op reserves en verschillen in regelgeving. Het ESRB adviseert om dergelijke constructies niet toe te staan, tenzij een maatregel als het equivalentievereiste wordt ingevoerd. Mogelijk komt het tot een wijziging van het regelgevend raamwerk.
- De FSC-leden erkennen de risico's die *stablecoins* kunnen hebben in grensoverschrijdende transacties. Het is belangrijk dat deze risico's worden geadresseerd, maar tegelijkertijd moet er ook ruimte blijven voor innovatie. In een later FSC zullen *stablecoins* nogmaals geagendeerd worden.

Communicatie

De woordvoering over het FSC wordt gedaan door DNB. DNB brengt een persbericht uit (zie bijlage 4) als de stukken in de Kamer liggen. Ook de AFM brengt een nieuwsbericht uit op haar website.

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.